

Eviny's innspill til natur og klimameldinger

Eviny AS takker for anledningen til å gi innspill til de planlagte stortingsmeldingene. Våre innspill viser til spørsmålene som ble stilt til deltakere på de muntlige innspillmøtene.

Eviny AS er Vestlands største fornybart energikonsern med årsproduksjon på 7,7 TWh. Vi leverer også fjernvarme til 1000 bygg i Vestland. Gjennom vårt nettselskap BKK leverer vi elektrisitet til 220.000 kunder på strømnettet. Eviny har en strategi på å bli størst i Norge på elektrifisering. Selskapet er eid av en rekke Vestlandskommuner og Statkraft.

Når målet er nådd (spm 1):

Økt produksjon av fornybar energi, et godt utbygd nett og effektiv bruk av energi og energibærere har gjort oss i stand til å erstatte fossil energi med fornybar, samtidig som at vi har klart å opprettholde verdiskapning og sysselsetting i hele landet.

De viktigste grepene som ble gjort:

1. Man fant og fulgte opp markedstiltak som gjorde det økonomisk interessant å utvikle og fase inn store mengder ny fornybar energi, selv om nødvendige naturhensyn økte kostnadene.
2. Regulering av nettselskapene la større vekt på å legge til rette for nytt forbruk.
3. Man klarte å skape rammer for ny næring over store deler av landet, til erstatning for næringer som man innså ikke kunne være bærekraftig med de klimamål man skulle nå i 2050.

Rammer og hensyn som meldingene må ha med seg (spm 2):

Klimakrisen kan ikke løses gjennom å forsterke naturkrisen, men det må heller ikke bli omvendt. Det må gjøres avveininger mellom verdien av natur og verdien av fornybar energi som skal produseres. Disse avveiningene må være faktabasert og det må legges rammer for at disse gjøres på det enkelte prosjekt.

Fornybar energis fotavtrykk – naturmangfold og klima (spm 3,5,6 og 7)

All fornybar energi-infrastruktur har fotavtrykk i form av areal- og materialbruk. Ettersom økt produksjon og bruk av fornybar energi både er ønsket og nødvendig, må vi finne løsninger som reduserer fotavtrykket – og metoder og verktøy som gjør oss i stand til å gjøre gode avveininger mellom motstridende hensyn.

Vi har allerede i dag et omfattende rammeverk å forholde oss til ved utbygging og drift av energiproduksjon og distribusjon. Dette, sammen med lang erfaring og god kunnskap om virkningen av vår aktivitet på livet i og rundt vassdragene gjør oss i stand til å redusere fotavtrykket.

I vårt nyeste kraftverk, Jølstra i Sunnfjord, har vi brukt mer enn 100 millioner kroner på miljøtilpasninger for å begrense negative virkninger på vassdraget. Inntaket til kraftverket er trukket ned fra Jølstravatnet for å ivareta fiskeinteresser, våtmarksområde og gyteområde for storaure. Omløpsventiler sikrer vannføring ved utfall på kraftverket. Det er lagt til rette for trygg passasje for fisk og det har blitt lagt til rette for fritidsinteresser som padling og turopplevelser. Vi har i mange år deltatt i forskningssamarbeid som bl.a. har resultert i håndbøker for miljødesign av vannkraftverk, solid kunnskap om fisk i våre regulerte vassdrag og mye mer.

Vi vil også henlede oppmerksomhet på Voss Energis oppgradering av [Palmafossen kraftverk](#), et prisbelønt eksempel på at kraftutbygging også faktisk kan bidra til å styrke verneverdiene når kunnskap og teknologi anvendes rett.

Det er også gjort tiltak på kraftlinjer for å øke overlevelse av den sterkt truede fuglen hubro. Siden 2012 har BKK samarbeidet med bla. Statsforvalteren i Vestland i et tverrfaglig forskningsprosjekt for å øke kunnskap og jobbe med målrettet tiltak i viktige leveområder for hubroen. For å forebygge at fuglen kommer borti strømførende deler på linjen er det for eksempel montert fugleavvisere på høyspentmaster for å hindre hubroen i å lande på ugunstige steder, og i tillegg er det montert sittepinner som tilbyr et sikkert hvilested på utvalgte mastepunkt. Slike tiltak er med på å bidra til nedgang i dødsfall og skader på de truede fuglene.

Vi har skal også redusere vårt klimafotavtrykk, og i oppgraderingen av demningene i [Svartavatn](#) har vi redusert klimagassutslipp med 65% bl.a gjennom bruk av lavkarbon betong og bruk av elektriske kjøretøy og anleggsmaskiner.

Vi har altså et rammeverk, men det kan forbedres. Vi trenger bedre verktøy for å gjøre gode og faktabaserte vurderinger av naturverdiene. Sammen med en rekke andre selskaper og NINA har vi søkt om midler for å opprette [FME Areal](#) for finne verktøy og metoder som kan brukes i et naturregnskap ned på prosjektnivå. Miljødirektoratets arbeid med et førstegenerasjons naturregnskap er viktig. I henhold til M-2599 har KLD gitt Miljødirektoratet føringer om at det innen 2026 skal være etablert biofysiske naturregnskap for Norge. Det er stor grad av usikkerhet knyttet til hva dette reelt innebærer. I tillegg har vi fått indikasjoner på at ressurs- og kapasitetsbegrensninger hos Miljødirektoratet både medfører usikkerhet til uttalt ambisjon og skissert leveransetidspunkt. Dette er svært uheldig, det kreves et betydelig arbeid før data og kunnskap kan anvendes på et prosjektnivå.

Vi må også ha gode, forutsigbare og effektive myndighetsprosesser som sikrer troverdige beslutninger, basert på forskningsbasert kunnskap og transparente avveininger. I utbyggingsprosjekter må det være fokus på å bevare naturverdier og sikre god sameksistens med biologiske mangfold så langt det lar seg gjøre ved å avbøte, restaurere og kompensere.

Klimaforpliktelsene tilsier rask utbygging av fornybar energi i stor skala innen 2030. Natur- og klimakrisen må møtes samlet. For oss som utbyggere er det kritisk at avveiningene mellom våre prosjekters påvirkning av naturmangfold og verdien av ny fornybar kraft blir basert på fakta og tydelige helhetlige mål fra samfunnet side.

[Nullutslippsteknologi må tas i bruk tidlig \(spm 8\)](#)

Klimautvalget 2050 peker i sin utredning på behovet for tidlige utslippsreduksjoner, samtidig som at løsninger som skal ha lang levetid, allerede i dag må være tilpasset den situasjon vi må ha kommet til i 2050. Elektrifisering i transport- og bygg og anleggssektoren er eksempler på tiltak som gir rask og kostnadseffektiv utslippsreduksjon.

Vi må klare å forfølge både det korte og mellomlange perspektivet, det vil si å bruke eksisterende løsninger for å kutte utslipp nå, og i det langsiktige perspektivet investere samfunnets midler i løsninger som vil passe inn i et nullutslippssamfunn i 2050. Dette vil innebære at ulike tiltak er nødvendig i forskjellige sektorer, blant annet avhengig av hvor moden teknologi og markeder er.

Eksempler:

- På kort sikt må det offentlige gå foran og demonstrere at det går an å benytte batterielektriske anleggsmaskiner og andre tiltak for nullutslipps byggeplasser. Mens på mellomlang sikt kan nullutslipp inngå som en del av kravene for alle konsesjoner, byggeløyver, planer etc.
- På kort sikt kan landstrøm for eksisterende fartøy være et viktig bidrag til klimagassreduksjon, Mens på lengre sikt må lading av nye batteri- og hybridelektrisk fartøy dominere energiforsyningen for fremtidens kystnære trafikk.
- På kort sikt vil de fleste byggeiere ta i bruk varmepumper, økt isolasjon etc. for å optimalisere sin økonomi ut fra dagens energikostnadsbilde. På lang sikt må bygningsmassen ha effektive og smarte energiløsninger som reduserer el-forbruk og belastning på nettet, som tar i bruk overskuddsenergi eller henter varme fra jord eller sjø.

Kortsiktige reduksjonsmål og langsiktige nullutslippsmål vil kreve ressurser, investeringene må i størst mulig grad underbygge begge mål. Tiltakene som velges må underbygge ønsket utvikling på tvers av sektorene. Elektrifisering, i bred forstand, er i en særstilling. Tilgang på kraft i systemet, levert der ulike brukere trenger den, og uten å måtte vente mens klimagassutslippene fortsetter, vil være avgjørende for alle sektorer og både på kort og lang sikt.

Vennlig hilsen

Per Rune Henriksen

Senior rådgiver | Eviny AS

+47 482 69 102

per.rune.henriksen@eviny.no

www.eviny.no